

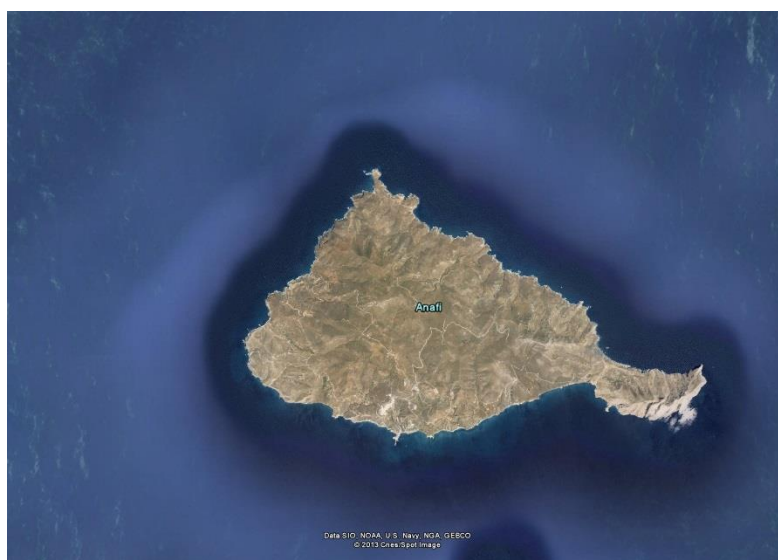

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ**

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014 - 2020**

ΑΝΑΦΗ

A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

A.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Ανάφη βρίσκεται ανατολικά της Σαντορίνης, με την οποία και αποτελούν τα νοτιοανατολικότερα νησιά των Κυκλάδων, και απέχει από τον Πειραιά 150 μίλια. Πρωτεύουσα του νησιού είναι η Ανάφη (Χώρα), ενώ η συνολική της επιφάνεια εκτιμάται στα 38,3 τ.χλμ. με συνολικό ανάπτυγμα ακτών 38 χιλιόμετρα

Είναι σε 16ο σε έκταση και το 20ο σε πληθυσμό νησί των Κυκλάδων με 271 κατοίκους

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Θήρας και αποτελεί τον ενιαίο Δήμο Ανάφης.

Το έδαφος είναι ορεινό, το νησί είναι φτωχό σε βλάστηση και στο νησί υπάρχει ένας οικισμός

A.2 ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Αξιολόγηση των μετεωρολογικά δεδομένων σχετιζόμενα με την αγροτική παραγωγή:

Η μέση θερμοκρασία κατά τους χειμερινούς μήνες κυμαίνεται από 10 έως 12°C την άνοιξη από 13 έως και 20°C τον μήνα Μάιο, το καλοκαίρι φτάνει έως και 26°C τον μήνα Αύγουστο και το φθινόπωρο από 23 έως 15°C τον Νοέμβριο.

Οι βροχές εμφανίζονται σπανιότερα από τα μέσα Σεπτέμβρη συνήθως από Οκτώβρη και μετά, εμφανίζουν το μεγαλύτερο ύψος βροχοπτώσεων έως και 110mm τον Μήνα Γενάρη και Φεβρουάριο και συνήθως τελειώνουν τον Μήνα Μάρτη με 75mm ύψος βροχόπτωσης. Μία μακρά περίοδος ανομβρίας που συνήθως ξεπερνά τους 6 μήνες είναι το κύριο χαρακτηριστικό των βροχοπτώσεων που επηρεάζει την αγροτική παραγωγή και τις καλλιεργητικές τεχνικές.

Οι άνεμοι που επικρατούν είναι κύρια ισχυροί βοριάδες που δεν επηρεάζουν σημαντικά την αγροτική παραγωγή και ισχυρότεροι νοτιάδες που δημιουργούν ζημιές κυρίως την Άνοιξη.

A.3 ΑΝΑΓΛΥΦΟ - ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Χαρακτηρισμένη ως νησί ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, η Ανάφη διαθέτει πλούσιο και μοναδικό βοτανόκηπο ιδιαίτερα στα Ανατολικά και Νότια τμήματα του Νησιού με καταγεγραμμένα πάνω από 85 είδη φρυγανώδους βλάστησης.

Το ανάγλυφο δημιουργεί αρκετές κοιλάδες σημαντικού μήκους που καταλήγουν στην θάλασσα σε παραλίες. Στα πρηνή του μήκους τους υπάρχει αρκετή βλάστηση και εκεί αναπτύσσεται κατά κύριο λόγο από τους κατοίκους η γεωργική παραγωγή.

Υπάρχει αξιόλογη επιφάνεια δουλεμένη με αναβαθμίδες κύρια στα νότια του νησιού. Αξιοπρόσεκτο επίσης είναι ότι στα όρια των ιδιοκτησιών έχουν αναπτυχθεί από παλιά φραγκοσυκιές και αθάνατοι που οριοθετούν και την έκταση που χρησιμοποιείται για γεωργική χρήση.

A.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ο μόνιμος πληθυσμός της σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011 , ανέρχεται σε 271 κατοίκους.

	Πραγματικός Πληθυσμός / ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ						
	1951	1961	1971	1981	1991	2001	2011
ΑΝΑΦΗ	532	471	353	292	261	273	294
ΚΥΚΛΑΔΕΣ	125.959	99.959	86.337	88.458	94.005	112.615	124.525
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	247.439	222.980	207.354	233.529	257.481	302.686	366.795

	Μόνιμος Πληθυσμός / ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	
	2001	2011
ΑΝΑΦΗ	272	271
ΚΥΚΛΑΔΕΣ	109.956	117.987
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	298.462	308.975

Πηγή : Ελ.Στατ.

Ο πληθυσμός παρουσίασε συνεχή μείωση μέχρι της αρχές της δεκαετίας του 90 και στη συνέχεια μία σταθεροποίηση η οποία οφείλεται στην ανάπτυξη του τουρισμού.

Η ηλικιακή δομή του μόνιμου πληθυσμού φαίνεται στον παρακάτω πίνακα σύμφωνα με την απογραφή του 2011 .

ΑΝΑΦΗ			
	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο
0-14	14	18	32
15-24	11	16	27
25-64	74	64	138
65 και άνω	38	36	74
Σύνολο	137	134	271

Πηγή : Ελ.Στατ.

Η διάρθρωση της απασχόλησης του πληθυσμού κατά τομέα φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (ΕΛΣΤΑΤ 2001)

ΑΝΑΦΗ					
	Αριθμός απασχολούμενων κατά τομέα δραστηριότητας			Μη δυνάμενοι να καταταγούν	Σύνολο
	Α'ΓΕΝΗΣ	Β'ΓΕΝΗΣ	Γ'ΓΕΝΗΣ		
ΑΝΑΦΗ	46	28	33	2	109
ΣΥΝΟΛΟ Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	5.234	12.083	24.793	4.074	46.184
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	9.854	25.529	80.932	12.425	128.740
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	621.043	959.028	2.552.073	490.678	4.622.822

Οι κάτοικοι που απασχολούνται αποκλειστικά με την γεωργία κτηνοτροφία είναι ελάχιστοι.

Το εισόδημα προέρχεται από την απασχόληση στον τουρισμό και την οικοδομή.

Σχεδόν όμως όλα τα νοικοκυριά απασχολούνται με κάποιο τρόπο στον πρωτογενή τομέα (μελισσοκομία, αμπελουργία, ελαιοπαραγωγή, αιγοτροφία).

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ (2012) στην Ανάφη υποβάλλονται 63 αιτήσεις για λήψη ενιαίας οικονομικής ενίσχυσης εκ των οποίων οι 3 αφορούν κατά κύριο επάγγελμα αγρότες καθώς αιτούνται επιπλέον και εξισωτική αποζημίωση.

A.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Οι δημόσιες υπηρεσίες που υπάρχουν είναι:

Αγροτικό Ιατρείο, Σχολείο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης , Αστυνομικό Τμήμα και Λιμεναρχείο.

Μεταφορών

Η οδοποιία στο νησί περιλαμβάνει ένα δρόμο που συνδέει το λιμάνι με την Χώρα και έναν ακόμη στον τουριστικό προορισμό το Μοναστήρι.

Η αγροτική οδοποιία στο νησί είναι έξοχη. Οι αγροτικοί δρόμοι που οδηγούν στις απομακρυσμένες εκμεταλλεύσεις είναι άριστοι και σε αυτό συμβάλει η συστηματική από την Δημοτική Αρχή συντήρηση .

Η ακτοπλοϊκή σύνδεση εξυπηρετείται από το λιμάνι της με 4 δρομολόγια τους καλοκαιρινούς μήνες. Τον χειμώνα υπάρχει τρεις φορές την βδομάδα σύνδεση με Πειραιά, Σαντορίνη και Δυτικές Κυκλάδες και 2 φορές την βδομάδα με Δυτικές Κυκλάδες , Σαντορίνη, ,Ίο, Φολέγανδρο Ανάφη και Σύρο.

Υδρευσης - Άρδευσης

Έχει κατασκευαστεί λιμνοδεξαμενή στην κοιλάδα του Ρούκουνα 80.000 κ.μ. Το νερό που συλλέγεται καλύπτει τμήμα των υδρευτικών αναγκών του νησιού.

Υπάρχουν 12 γεωτρήσεις που έχουν γίνει με πρωτοβουλία της Δημοτικής Αρχής Μικρή ποσότητα νερού από αυτές χρησιμοποιείται από παραγωγούς κύρια για τις ανάγκες της μελισσοκομίας.

Οι ελάχιστες ιδιωτικές υδροληψίες (γεωτρήσεις – πηγάδια) εμφανίζουν κόπωση και ποιοτική υποβάθμιση κατά την διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου.

Οι ανάγκες σε νερό στο νησί έχουν έλλειμμα και οποιαδήποτε προσπάθεια ανάπτυξης πρωτοβουλιών στον πρωτογενή τομέα θα πρέπει να συνδυαστεί με έργα υποδομής για την κάλυψή τους (μικρά φράγματα ανάσχεσης).

Ενέργειας και Τηλεπικοινωνιών

Η τροφοδοσία του νησιού με ηλεκτρική ενέργεια γίνεται με ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη σε μονάδα στο νησί που λειτουργεί κοντά στο λιμάνι.. Δεν υπάρχουν στο νησί ανεμογεννήτριες ή μονάδες φωτοβολταϊκών.

Στις υφιστάμενες γεωτρήσεις παρέχεται ηλεκτρική ενέργεια. Δεν υπάρχει πρόβλημα εξηλεκτρισμού αποκεντρωμένων εκμεταλλεύσεων.

Το δίκτυο του ΟΤΕ καλύπτει πλήρως τις σύγχρονες ανάγκες επικοινωνίας.

A.6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

A.6.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στην Ανάφη ο πρωτογενής τομέας είναι περιορισμένος, το έδαφός της είναι ορεινό και βραχώδες με μικρές ανοικτές κοιλάδες που καταλήγουν στην θάλασσα, (Μοναστήρι, Μικρός και Μεγάλος Ρούκουνας, Κλεισίδι, Πηγές, Ποταμός κ.α.) στα πρανή των οποίων καλλιεργούνται «περίβολα» ποτιστικά από πηγάδια και ένα δίκτυο δημοτικών γεωτρήσεων.

Στο εσωτερικό του νησιού υπάρχουν σημαντικές εκτάσεις με αναβαθμίδες που έχουν στην πλειοψηφία τους εγκαταλειφθεί. Στις αναβαθμίδες αυτές καλλιεργούνταν σιτηρά και όσπρια.

Τα γεωργικά προϊόντα που μπορεί να βρει κανείς στην Ανάφη είναι **πατάτες, ντομάτες, καρπούζια, πεπόνια, ελιές, φραγκόσυκα, σύκα, σταφύλια, εσπεριδοειδή.**

Η κτηνοτροφία στο νησί περιλαμβάνει την αιγοπροβατοτροφία και την μελισσοκομία καθώς είναι προσαρμοσμένες στα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Πρόκειται για προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας και οι μέθοδοι καλλιέργειας τους πλησιάζουν τις βιολογικές.

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η Καλλιεργούμενη γη σήμερα είναι 2.160 στρ. από την οποία χαρακτηρίζονται αρδεύσιμα τα 225 στρ.

Οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως βοσκότοποι είναι 8.300 στρ. Ο βοσκότοπος όμως, δεν αξιοποιείται από την ζωική παραγωγή γιατί δεν υπάρχουν κοπάδια. Μεγάλη έκταση του νησιού

είναι εκτάσεις που καλύπτονται από θαμνώδη και φρυγανώδη βλάστηση και οι οποίες αξιοποιούνται στη μελισσοκομία.

Πίνακας Χρήσεων Γης

Χρήσεις	ΑΝΑΦΗ		Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	
	Έκταση (στρ.)	Κατανομή (%)	Έκταση (στρ.)	Κατανομή (%)
Γεωργική γη	15.500	38	836.100	32
Βοσκότοποι	8.300	20	789.500	30
Δάση	12.600	31	690.400	27
Λοιπές εκτάσεις	4.200	10	283.400	11
Σύνολο	40.600	100	2.599.400	100

Πηγή : Ελ. Στατ. (1999-2000)

Η διάρθρωση των καλλιεργειών κατά κατηγορία φαίνεται στους παρακάτω πίνακες.

Κατηγορίες Καλλιεργειών	Σύνολο έκτασης (στρ.)	Αρδευόμενη Έκταση (στρ.)
1	2	3
Φυτά μεγάλης καλλιέργειας και λοιπές καλλιέργειες	413	58
Κηπευτική γη, θερμοκήπια	97	97
Αμπέλια	100	20
Δενδρώδεις καλλιέργειες	250	50
Αγροάπαιυση	1300	
Σύνολο Γεωργικής Γης	2160	225

Πηγή : Ελ. Στατ. 2008

A/A	Καλλιέργεια	Στρέμματα
1	Όσπρια	47
2	Κριθάρι	308
3	Πατάτες	50
4	Κηπευτικά	97
5	Αμπέλια	45
6	Δενδρώδεις	250

Πηγή: Στατιστική υπηρεσία Δήμου, Γ.Α.Ο. Ιου

Κηπευτικά

Η παραγωγή κηπευτικών στηρίζεται σε μικρά οικογενειακά μπουστάνια που παράγουν προϊόντα για την οικογένεια. Δύο (2) εκμεταλλεύσεις στον Ρούκουνα και Μοναστήρι συνδυασμένες με χώρο εστίασης εμφανίζουν μια μεγαλύτερη δυναμική. Τα μπουστάνια είναι οργανωμένα στις παρυφές των ρεμάτων που καταλήγουν στην θάλασσα όπου υπάρχουν

πηγάδια ή Δημοτικές γεωτρήσεις. Την καλοκαιρινή περίοδο εισάγονται στο νησί κηπευτικά για την κάλυψη των αναγκών.

Περιοριστικός παράγοντας αποτελεί η έλλειψη νερού και η μη ύπαρξη ικανοποιητικής έκτασης γόνιμης γης.

Ελαιοκαλλιέργεια

Τα ελαιόδεντρα είναι ελάχιστα στο νησί, περίπου 250 στρ. Η έλλειψη κάποιας μονάδας (μικρού ελαιοτριβείου) αποθαρρύνει τους κατοίκους να φυτεύουν ελαιόδεντρα. Στα μποστάνια τους προτιμούν άλλα καρποφόρα (βερικοκιές, συκιές, ροδακινιές) Ο παραγόμενος ελαιόκαρπος χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς.

Αμπελοκαλλιέργεια

Υπάρχουν ελάχιστοι αμπελοκαλλιεργητές στο νησί. Η ποικιλία είναι Ασύρτικο και επιτραπέζιες ποικιλίες. Η συνολική έκταση είναι 45 περίπου στρέμματα και παράγουν κρασί με χωρική οινοποίηση.

Υπάρχει ενδιαφέρον από δύο τρεις νέους παραγωγούς για φύτευση νέων αμπελώνων με σκοπό την παραγωγή επιτραπέζιου οίνου που να διατίθεται στην τουριστική αγορά του νησιού. Ενδιαφέρον υπάρχει επίσης για την παραγωγή αποστάγματος οίνου με στόχο την διάθεση στην ντόπια αγορά.

Γεωργικός εξοπλισμός

Κρίνεται ικανοποιητικός για την εκτέλεση των καλλιεργητικών εργασιών και καλύπτει τις ανάγκες σε εξοπλισμό του νησιού.

Τύπος γεωργικού μηχανήματος	Αριθμός
Γεωργικοί ελκυστήρες (>35 hp)	3
Γεωργικοί ελκυστήρες (<35hp)	2
Μονοαξονικοί ελκυστήρες (φρέζες)	11
Χορτοσυλλέκτες	1
Θεριστικές απλές	0
Κλαδευτικά	9

Πηγή: Στατιστική υπηρεσία Δήμου, Γ.Α.Ο. Ιου

ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ο κλάδος που έχει οικονομικό ενδιαφέρον είναι η μελισσοκομία. Οι υπόλοιποι κλάδοι καλύπτουν ανάγκες της οικογενειακής κατανάλωσης.

Αιγοπροβατοτροφία

Ένας μόνο κτηνοτρόφος υπάρχει σήμερα στο νησί με περίπου 120 αιγοπρόβατα. Η αιγοπροβατοτροφία εγκαταλείφθηκε σταδιακά στο νησί (Παλαιότερα ότι υπήρχαν 10.000 ζώα).

Για την συγκεκριμένη εκμετάλλευση υπάρχουν σε επάρκεια βοσκοτόπια και μεταφέρονται από την Σαντορίνη συμπυκνωμένες ζωοτροφές (βαμβακόπιτα) σαν συμπλήρωμα διατροφής. Τα σφάγια διατίθενται στην ντόπια αγορά και ορισμένα στην γείτονα Σαντορίνη.

Μελισσοκομία

Η μελισσοκομία αποτελεί την βασική δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα στο νησί.

Η μεγάλη ποικιλομορφία αρωματικών φυτών και η ικανοποιητική αγροτική οδοποιία συμβάλει στην άσκηση της δραστηριότητας αυτής. Στο νησί δραστηριοποιούνται 37 μελισσοκόμοι με 1091 μελισσοσμήνη (καταγραφή 2012) από τα οποία τα 60 περίπου φιλοξενούνται σε χωρικού τύπου κυψέλες (πιθάρια).

Η πλειοψηφία των μελισσοκόμων διατηρεί μικρό αριθμό κυψελών και στοχεύει στην απόκτηση συμπληρωματικού εισοδήματος από την δραστηριότητα αυτή.

Η παραγωγή μελιού είναι ικανοποιητική περισσότερο από 12 κιλά ανά κυψέλη, εξαρτώμενη κύρια από τις βροχοπτώσεις της άνοιξης. Παράγεται θυμαρίσιο μέλι εξαιρετικής ποιότητας. Εφαρμόζεται η στατική μελισσοκομία. Οι τιμές πώλησης είναι καλές και διατίθεται στην Ανάφη στους καλοκαιρινούς επισκέπτες.

ΑΛΙΕΙΑ

Στην Ανάφη δραστηριοποιούνται 10 επαγγελματίες αλιείς και αλιεργάτες, με έξι (6) επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη παράκτιας αλιείας, μικρού μεγέθους και περιορισμένων αλιευτικών δυνατοτήτων.

Η ενασχόληση των κατοίκων με την αλιεία είναι περιορισμένη. Ο αριθμός των ερασιτεχνικών σκαφών ανέρχεται στα 39 σκάφη.

Δεν υπάρχει κανένα ενδιαφέρον για δημιουργία κάποιας μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας.

Η Ανάφη δεν διαθέτει εκτός από το λιμάνι άλλα αλιευτικά καταφύγια..

Εισάγονται στο νησί κύρια τους τουριστικούς θερινούς μήνες ποσότητες αλιευμάτων από την Σαντορίνη και την Κρήτη.

Υπάρχει μικρή ιδιωτική μονάδα παραγωγής πάγου που εκτός από τους αλιείς προμηθεύει και τους λοιπούς επαγγελματίες με πάγο.

A.6.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στην Ανάφη δεν υπάρχουν μονάδες μεταποίησης προϊόντων πρωτογενούς τομέα. Λειτουργεί μικρή οικογενειακή μονάδα παραγωγής ζυμαρικών που συνδυάζει την παραγωγή της με κατάστημα εστίασης στο «Κλεισίδι».

Γίνεται και μικρή προσπάθεια παραγωγής αρωματικού σαπουνιού με βάση κερί μελισσιού και αρωματικών του νησιού.

Δύο οικογενειακές εκμεταλλεύσεις παράγουν και συσκευάζουν για εμπορεία παραδοσιακά γλυκά και μαρμελάδες.

Ένα αρτοποιείο που υπάρχει στο νησί συμπληρώνει τις μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές επιχειρήσεις που να σχετίζονται με προϊόντα του πρωτογενή τομέα.

A.6.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο Τουρισμό κατέχει εξέχουσα θέση και στα εισοδήματα και στην απασχόληση. Όλα σχεδόν τα νοικοκυριά στο νησί ασχολούνται με τον Τουρισμό ή με καταλύματα ή με χώρους εστίασης ή με εμπορικά και τουριστικά καταστήματα.

Τουρισμός

Η τουριστική υποδομή είναι αναπτυγμένη στην Χώρα όπου βρίσκονται τα περισσότερα τουριστικά καταλύματα, ταβέρνες και άλλα καταστήματα που εξυπηρετούν τους τουρίστες.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται κατά προσέγγιση η υπάρχουσα υποδομή διανυκτέρευσης επισκεπτών.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ	1	12	24
ΛΟΙΠΑ	23	190	400
ΣΥΝΟΛΟ	24	212	424

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (2012) -Στατιστική υπηρεσία Δήμου

Στο νησί δραστηριοποιούνται 23 επιχειρήσεις εστίασης (εστιατόρια, καφέ, μπαρ) σύμφωνα με τα στοιχεία του Δήμου.

Οι επισκέπτες στο νησί ανήλθαν σε 4.300 το 2012 (3.800 το 2011). Οι περισσότεροι από τους επισκέπτες επιλέγουν το υπαίθριο κάμπινγκ.

Μεταφορές – Συγκοινωνία

Η Ανάφη αποτελεί νησί της λεγόμενης άγονης γραμμής. Η απευθείας επικοινωνία με το λιμάνι του Πειραιά γίνεται 3 φορές σε εβδομάδα το καλοκαίρι και 2 τον χειμώνα.

Σκάφος της επιδοτούμενης γραμμής συνδέει την Ανάφη με Σαντορίνη και Ίο, Σίκινο, Φολέγανδρο, Νάξο, Πάρο και Σύρο 2 φορές την εβδομάδα.

B. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ (S)

1. Αύξηση των κατοίκων τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα νέων και ανάπτυξη ενδιαφέροντος σε σχέση με την κρίση στην αγορά εργασίας και τα εισοδήματα μπορούν να αυξήσουν την απασχόληση στον πρωτογενή τομέα
2. Η ύπαρξη αυξανόμενου τουριστικού ρεύματος που δημιουργεί μία εξαιρετική αγορά για τα ντόπια παραγόμενα παραδοσιακά προϊόντα για τα οποία υπάρχει από τους επισκέπτες αδιαμφισβήτητη προτίμηση.
3. Η ποιότητα των προϊόντων που παράγονται είναι εξαιρετική. Χωρίς τα προϊόντα να είναι πιστοποιημένα βιολογικά ο τρόπος παραγωγής τους πλησιάζει τις βιολογικές οικολογικές μεθόδους παραγωγής.
4. Υπάρχουν υποδομές που μπορούν να στηρίξουν και να επεκτείνουν την γεωργική παραγωγή (δρόμοι, επικοινωνία)
5. Υπάρχει εγκαταλελειμμένη γεωργική έκταση κατάλληλη για την ανάπτυξη γεωργικής δραστηριότητας
6. Η εποχιακή αυτοφυής βλάστηση (πωύδης, φρυγανώδης) ευνοεί την παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας μελιού.
7. Παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας αιγοπρόβειου κρέατος και γάλακτος λόγω της εκτατικής εκτροφής που πλησιάζει τα πρότυπα της βιολογικής κτηνοτροφίας.
8. Ευνοϊκές κλιματολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες για την παραγωγή συγκεκριμένων παραδοσιακών προϊόντων (ελιά, αμπέλι, σύκα, κηπευτικά)
9. Η καλή κατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (W)

1. Ελλειμματικό και περίπλοκο πρόγραμμα χρηματοδότησης των νέων και παλαιών παραγωγών.
2. Το υδατικό δυναμικό στο νησί είναι ελλειμματικό και χρειάζονται προσαρμογές στην παραγωγική κατεύθυνση και έργα βελτίωσης του υδάτινου ισοζυγίου
3. Νησιωτικότητα: Δυσκολίες προσβασιμότητας το χειμώνα και αυξημένο κόστος παραγωγής

4. Η έλλειψη επιχειρηματικότητας των ατόμων που απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα ώστε να καθετοποιηθεί η παραγωγή και να συνδεθεί με την τουριστική ζήτηση
5. Μεγάλος ανταγωνισμός στην απασχόληση από τον τουρισμό
6. Έλλειμμα στην παραγωγή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας για την μεταφορά της και εφαρμογή στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων.
7. Απουσία μικρών μονάδων επεξεργασίας και υποδομών μεταποίησης-
8. Εποχικότητα της αλιευτικής δραστηριότητας και της ζήτησης αλιευτικών προϊόντων

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Α)+

1. Η Κυκλαδίτικη φυσιογνωμία του νησιού αποτελεί ισχυρό πόλο έλξης επισκεπτών και αλματώδης ανάπτυξη του τουρισμού που προσφέρει δυνατότητα απορρόφησης της τοπικής παραγωγής
2. Η σύγχρονη τεχνολογία προσφέρει την δυνατότητα δημιουργίας μικρών μονάδων επεξεργασίας γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων προσαρμοσμένων στην μικρή παραγωγή του νησιού
3. Η ζήτηση ποιοτικών και παραδοσιακών προϊόντων διασφαλίζει την οικονομική βιωσιμότητα των πολύ μικρών επιχειρήσεων
4. Οι σημαντικές προοπτικές του νησιού για την ανάπτυξη εναλλακτικού αλιευτικού τουρισμού και υποδομών μικρής κλίμακας

ΚΙΝΔΥΝΟΙ (Α)-

1. Η εισαγωγή φθηνών νωπών προϊόντων καθιστά τα ντόπια προϊόντα μη ανταγωνιστικά
2. Η γεινίαση των αλιευτικών δραστηριοτήτων με άλλες ανταγωνιστικές χρήσεις και η ευαισθησία του φυσικού περιβάλλοντος

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ανάπτυξη του τουρισμού τα τελευταία χρόνια, έχει μετατοπίσει το κέντρο βάρους της οικονομίας σε δραστηριότητες συναφείς με τον τουρισμό και οδήγησε τον πρωτογενή τομέα σε συρρίκνωση. Για την ισόρροπη ανάπτυξη του νησιού είναι απαραίτητη η ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα με στόχο την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του στο μέτρο του δυνατού, την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και τη διασύνδεση του με τον τουρισμό. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί στοχεύοντας στις παρακάτω δράσεις:

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

1. Κατασκευή έργων μικρής κλίμακας μικρών φραγμάτων ανάσχεσης απορροών
2. Χρηματοδότηση ανακατασκευής με παράλληλη φύτευση των αναβαθμίδων
3. Τροποποίηση και προσαρμογή προγράμματος ενισχύσεων στην παραγωγή προϊόντων με ειδικό καθεστώς για τα μικρά Κυκλαδονήσια.
4. Τροποποίηση και προσαρμογή προγράμματος ενίσχυσης στην μεταποίηση για την τυποποίηση παραδοσιακών προϊόντων από τα νοικοκυριά.
5. Ενίσχυση των κινήτρων της πρωτοβουλίας «Καλάθι του Αιγαίου» για την προώθηση των παραδοσιακών προϊόντων.
6. Κατασκευή χώρου ανέλκυσης-καθέλκυσης σκαφών(καρνάγιο –ράμπα), για να βγαίνουν τα αλιευτικά σκάφη στη στεριά την χειμερινή περίοδο.
7. Κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου(υπάρχει μελέτη σε τελικό στάδιο).

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

1. Καλλιέργεια αρωματικών φυτών. Η παρουσία αρωματικών φυτών σε όλο το νησί δηλώνει την πλήρη προσαρμογή των φυτών αυτών στις γεωκλιματικές συνθήκες της περιοχής. Η καλλιέργεια των αρωματικών φυτών θα έχει θετικές επιπτώσεις και στη μελισσοκομία.
2. Αύξηση της καλλιέργειας των κτηνοτροφικών φυτών στις διαθέσιμες εκτάσεις για αντικατάσταση των εισαγόμενων ζωοτροφών που αυξάνουν το κόστος παραγωγής της κτηνοτροφίας.
3. Αύξηση των εκτάσεων με οπωροφόρα που καρποφορούν το καλοκαίρι όπως ροδάκινα, βερίκοκα, σύκα, φραγκόσυκα, σταφύλια επιτραπέζια καθώς και η καλλιέργεια κηπευτικών που θα διατεθούν στην τοπική αγορά.
4. Βελτίωση της μελισσοκομικής χλωρίδας με φυτά που θα δώσουν ανθοφορία εκτός της εποχής του θυμαριού είτε από τους ίδιους τους μελισσοκόμους είτε σε κάθε προσπάθεια δενδροφύτευσης στο νησί.
5. Κατασκευή μικρών μονάδων μεταποίησης παραδοσιακών προϊόντων που να έχουν στόχο την κατανάλωση τους από την Τουριστική αγορά.

6. Δημιουργία, μικρής κλίμακας, εγκαταστάσεων τυποποίησης, μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων (συσκευαστήρια, ψυκτικοί και αποθηκευτικοί χώροι) για την παραγωγή παραδοσιακών αλίπαστων και άλλων ιχθυοπαρασκευασμάτων.
7. Εξασφάλιση αδειών λειτουργίας από όλες τις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις .

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Προτείνεται η εκπαίδευση των νέων που επιθυμούν να ασχοληθούν με τον πρωτογενή τομέα και την μεταποίηση αλλά και των ατόμων που ήδη απασχολούνται, ώστε να γνωρίσουν και να εφαρμόσουν τις νέες τεχνικές που δεν εφαρμόζονται. Στο νησί έχουν εγκατασταθεί νέοι σε ηλικία άνθρωποι, οι οποίοι μπορούν να απασχοληθούν με τον πρωτογενή τομέα αποκλειστικά ή συμπληρωματικά με τον τουρισμό.
2. Προτείνεται η ενημέρωση σε κοινοτικά προγράμματα για ιδιωτικές επενδύσεις και επιδοτήσεις καθώς και σε θέματα που αφορούν νομικό πλαίσιο για άδειες λειτουργίας και ανάπτυξη συλλογικών δομών.